

fic condivit ordinationes, utile ut dulci opportunè miscuerit.

Demum legimus *Epistolam* hispanà linguà datam ad Marchionem de la Mexorada paginas plus viginti adimplentem, ut scriptis Regis nomine, & titulo *Expositiones* vulgo *Manifestos* anno 1709. publicatis, faceret satis, Principemque suum ab impostoribus liberaret. Sunt ejus Mexici & alibi exemplaria quam plura.

Scripta Theologica, quæ docendi partes explens & in Academia Mexicæ & in domesticis Gymnasijs pro erudiendis juvenibus concinnavit, silètio propterea involuta relinquimus, quod eorum nos tituli fugiant & argumenta, uti codices ipsi Academicum Archivium Librumque pro signandis annuis prælectionibus effugerunt, non dum missis in possessionem statuti hæc præscribentibus.

Nostri, nec sine elogijs debitis, meminere Clarissimus D. Carolus de Siguenza, tum in Libro de Queretarenfis Urbis decore & gloria pag. 6. tum in Triumpho parthenico fol. 89. col. 1. P. Balthazar de Medina in Chronicis Provinciæ S. Didaci Mexicanæ Franciscanorum nudipedum fol. 255. n. 887. P. Franciscus de Florentia in Historia Societatis JESU Provinciæ Novæ Hispaniæ pag. 82. num. 86. P. Julianus Gutierrez Davila in Monumentis Historicis Congregationis Oratorij Mexicanensis parte

1. pag. 30. n. 65. ubi & brevem nostri ad Oratorienfes PP. Epistolam affert, & pro eximio ad eisdem transmissio dono, particulâ scilicet ex præcordijs S. Philippi Nerij deprompta, grati testimonium animi exhibet; & pag. 87. num. 216. è Mss. Plaza in Chronicis Univerſitatis lib. 5. toto cap. 24.

332 D. ANTONIUS DE MORALES PASTRANA, Natione Mexicanus & Patria, amœnioribus unâ & sacris litteris delectatus, cùm hispanis, tum etiam latinis, nec minus solutâ doctus quam ligatâ oratione, multi ab eruditibus ut ex eorumdem censuris Opusculo 1. mox laudando præfixis fit palam; doctrinæ specimen & faciendâ juxtâque pictatis exhibit, publicatis, multa imbutis eruditione, hisce Opellis idiomate hispano.

Solemnis, plausibilis, & festiva pompa pro Beatificatione plaudendâ Gloriosæ Virginis Limensis Rosæ de S. Maria. Mexici, ex Typographia Luperciana 1671. in quarto.

Sanctissima Virginis Deiparentis Dolores metro expositi. Mexici, ex Officina Joannis Josephi de Guillella Carrasco 1694. in octavo.

333 D. ANTONIUS MORELOS, cujus Natio nobis & Patria sunt in ancipiti, apud novam Galliciam Actuarius Regius, non ita publicis conficiendis dedit instrumentis, ut in amœnioribus litte-

litteris non ipse instructus satis esset atque eruditus; nec forum sic quotidie frequentans, ut non itidem Parnasum adiret; suæ adversus Musas unâ Præsidentemque Regij Goadalaxarenſis Conventus juridici gratitudinis & observantiæ testimonium scripto dedit, quod nobilissimæ ejusdem Civitatis nomine posuit, hispanis verbis prosequens debitas viro laudes illustri, qui insignem flumini magno dicto Tololotlan, pontem super induxerit, alia que in Reipublicæ commodum monumenta egregia posuerit. Titulus opellæ sic habet hispanicè scripte.

Grates à Nobilissima Fidelissima que Urbe Goadalaxarenſi relata illustri admodum D. Thoma Teran de los Rios, Gubernatori suo, quod Pontem fluvio magno Tololotlan egregium dederit, aliaque, ipso rerum ponente, opera utilitati accesserint publice. Mexici, apud Joannem Franciscum de Ortega 1721. in quart.

334 FR. ANTONIUS MORENO, Domicilio quidem Mexicanus, sin minus Patria & Natione, quorum incerti sumus, Provinciæ S. Evangelij Franciscanorum PP. alumnus, Conventus que Mexicæ Guardianus, Primarius Sacræ Theologiæ Lector, & apud S. Inquisitionis Officium à Censuris, concionem à se habitam in Templo S. Joannis de Deo Hospitalitatis Parente, pro ipsius in Cælitum album recens scripti heroicâ virtute laudibus ef-

ferendâ, typis excudendam tradidit cum alijs per octiduum id loci dictis, cæterisque sollemnissimo in festo religionis juxtâ & ingenij monumentis. Extat hispano sermone

Panegyris in Canonizatione S. Joannis de Deo.

In Libro de Apoteosi S. Fundatoris Mexici celebrata ab ejus Instituti Provinciâ Sancti Spiritus, Authore D. Joanne Ramirez Santibañes. Mexici, ex Typographia Luperciana 1702. in quart.

Mss Nostri

Tractationes Philosophicæ & Theologicæ, Concionesque

Si in has paginas adducantur à Socijs grates ipsis habebimus.

335 D. ANTONIUS DE MORGGA, cujus Natio nobis incomperata est & Patria, Domicilio Mexicanus, ad Philippinas Insulas id temporis trajecerat, cùm primùm Senatus Regius ibidem institueretur, ad quem evectus quod & Doctor esset juris peritus & cæterâ pro munere virtute polleret, non eo tantùm nomine insignis evasit, sed quod etiam Gubernatoris non ita pridem detectæ Regionis vices strenuè gesserit, non minus bellicis expeditionibus clarus, quam prudentiâ & consilio in Reipublicæ negotijs agendis illustris. Inde Mexicum delatus, Togatis ijs adscriptus Regis imperio fuit, qui Vindices criminum audiunt, atque intrea loci edidit idiomate hispano librum scriptum,

Eventus Insularum Philippinarum. Mexici, typis Hieronymi Balli 1609. in quarto.

Meminerit Authoris & Operis D. Nicolai Antonius in Bibliothecâ Hispaniæ novâ tom. 1. pag. 115. & D. Antonius de Leon, in Occidentali tom. 2. editionis novissimâ col. 635. P. Fr. Josephus de Torrubia Franciscanus, amicus noster, in Dissert. Histor. Politic. de Mahometismo in Philippinas Insulas propagato, pag. 66. edit. Madritanâ 1736. ubi & Authoris clogium texuit & Operis.

336 P. ANTONIUS NUÑEZ DE MIRANDA, Natione Mexicanus, in Oppido Fresnillo, argenti fodinis insigni, prope inclitam Zacatecanorum Urbem, ad multa & magna gerenda natus est 4. Novembris anno 1618 Parentibus nobilitate claris, pietate illustrioribus, Didaco Nuñez de Miranda, qui mox dictum Oppidum detexerat, & D. Hieronyma de Valdecañas, à quibus christianè institutus atque politicè, ut imbueretur Latinitate in proximam JESU Societatis Scholam apud Zacatecas florentem transfusus, egregium jam inde virtutis, speciem dedit. Mexicum deductus pro Philosophicis litteris adfiscendis, P. Petrum de Prado, multa eas laude in Maximo SS. AA. Petri & Pauli Societatis JESU Collegio profiten-

tem, Magistrum audivit, cui etiam ob ingenij, memoriâ, & assidue in studio ac virtute exercitationis dotes præclaras, in primis arripuit, à Sodalibus interea magni habitus, quòd & eruditione ipsis præiret, & christianæ pietatis exemplo, ut subinde audiret Gregorius Lopez, per inde quasi hujusce Clarissimi Anacoritæ modestiam referret & probitatem, nil moratus juvenum sensâ dictaque, ut globulos precatorios ad collum appensos gestaret, non clam, sed palam & super Clericalem, qua inducitur, vestem (Erat enim jam tum Ordinibus minoribus initiatus.) Baccalaureatus laureâ in Universitate Mexicâ donatus eo loco fuit & honore, qui provectoribus in Cursu tribus jure decernitur.

337 A JESU autem in suam Societatem vocatus, huic se totum Familiæ devovit, se que instituentum in omnibus dedit, quam eximiâ in posterum gloriâ coronaturus erat. Probationis annis non sine egregiâ virtutis specimine religiose transactis, emissisque votis quibus se Deo religavit & Societati, mansuetioribus litteris excolendis traducitur, annum, de more, in eis positurus; semestri tamen studio & exercitatione adeo eruditus promptusque invenitur, pro quo pollebat ingenio penitus singulari & simili conjuncto memoriâ, ut supervacancum Magistri Superioresque judicantes tempus dif-

discendo terere quod utilius longè docendo impenderet, Grammaticæ Præceptorem Vallisoleti Michoacanensium constituerunt, quâ strenuè usus spartâ, Mexicum advocatur Theologicis ut incumberet studijs. In his porro ita diligenter versatur, primas ut inter Sodales facile tolerit, atque unâ cum strictiori Regularum observantiâ, & virtutum exercitio planè mirando, amœniorum Operum litterarum sociarit, ab externis requisitus, ut quâ soluta, quâ ligatâ verbis oratione, cum hispanâ, tum etiam latina pro varijs argumentis quotidie fere luderet. Absoluto quadriennio, theses per diem integrum publicè in Collegio Maximo propugnavit, mane quidem decem & octo divisas titulis ex universa Scholastica Theologia depròptas, vespere autem ex utroque jure petitas sex alijs propositas titulis, adstantibus Auditoribus Regijs, Doctoribusque arguentibus sapientissimis, ac mirantibus hominem Theologum juris peritorum adita penetrasse, atque in alienam, quam studio & ingenio propriam fecerat messem, falcem multa sibi frange misisse. Er ex tunc quidem ad nostra usque tempora mos invaluit, ut in hisce Majoribus, ut dicuntur, concertationibus vespertina themata è Canonico ac Civili Jure petantur magno certè Magistrorum & discipulorum compendio, qui his jactis fundamentis, insignia

superextirunt opera Theojuridica, consulentibus valde utilia. Hercle, Noster hinc parare eruditionem illam juris cepit eximiam, de qua mox sermo recurret.

338 Interea loci Sacerdotio ipse jam consecratus, ad plura que natus, multis applicitus munij à Superioribus, omnibus ea numeris religiose juxta & industriè ad Dei gloriam gessit. Quinquies Ministrum egit, Angelopolitani ad S. Spiritus, Mexici ad Maximum, & ter in eo quod Tepozotlami pro Novitiorum institutione destinatum est, quibus sic semel in spiritu formandis incubuit, ut insimul ijs qui vota jam emisserant, inibique morabantur humanioribus disciplinis imbuedi, has tradiderit politissimè. Tum repentè Philosophiam professurus vocatur, quod agrâ prepedito valetudine præceptore qui Cursum Mexici incæperat, pro co que alijs ad tempus substitutis & alijs, integer præterlapsus jam fuerat annus, vererenturque Collegij & Studiorum Moderatores, male tot doctrinâ centones auditoribus cessuros, quòd verò nostri & ingenium noscerent, & eruditionem perspectam haberent, & diligentiam ac promptitudinem in arduis quibuslibet singularem fuissent experti, spem in eo omnem collocarunt, fore ut unus his medereretur resque tandem auspiciatò eveniret. Certè, ne utiquam falsos fuisse successus do-

cuit: nam Physicam aggressus conscribere pro quotidianis pralectionibus, ut partitis horis Logicam etiam traxeret, discipulos à varia quam traxerant tela liberaturus, nocturnam sibi quietem fere omnem subtraxit, deditque elucubrandis angustissimo tempore omnibus, quin propterea ullam ex destinatis pro instituto orationi & sacris functionibus horam intermitteret, Deo in primis ac divinis vacans, quo mirè propitio & favente, res è voto successit, discipulis egregiè eruditus, qui eximia dein laude claruerunt, Patriæque honori fuerunt & ornamento minimè vulgari: quos inter caput extulere Illm. D. Isidorus de Sarinana, Episcopus Antequerenſis: D. Alphonſus Albertus de Velasco, qui Archiepiscopalis Manilæ Intulis se subduxit: M. Fr. Augustinus Dorantes, Prædicatorum Ordinis decus sua ætate eximium, notissimus apud Quæstiores Fidei Cenſor: M. F. Pachafius Treto, Mercedensis Ordinis alumnus à litteris & virtutibus commendatus, alijsque clari doctoribus viri.

339 Ubi Cursum absolverat, interſitio Tepezotlami, ut diximus, factò, iterum Philosophiam tradere jubetur Angelopoli, quam à capite exortus ad calcem deducit, auditoribus nihilo doctrinà minoribus, è quibus munere etià conspicuus, evaſit D. Joannes de Urquiola, Regij Guatemalensis Auditorij Togatus, Mexicanus

deinde Triumvir. Adhæc intermiſſa ad exiguum spatium palæſtrâ, eidem ulterius ſiſtitur in eo ipſo Angelopolitano Collegio, mox in Goatemalensi, ac demum in Mexicano Theologicis præpoſitus Cathedris, cum alijs pro Sacrorum interpretatione, Bibliorum & Moraliũ tractatione difficultatum, tum etiam Vespertinæ ac Primariæ, quæ extricandis ſpeculativæ Theologiæ nodis ſunt deſtinatæ: & in his quidem Mexici annos undecim poſuit, queis ſi alibi Gymnaſiorum impenſos addas, ſupra viginti ſupputabis in docendi munere inſumptos ab ipſo. Ut tamen & eruditione prævalebat omnigenâ, & nulli unquam labori parebat, atque unius Dei gloriæ multis augendæ modis inhiabat, ita demum Scholarum negotia peragebat, ſimul ut multis deditus alijs, nulla præpeditus difficultate rerum, aut detentus multitudine & varietate, ſingulis expediret ſe facile, & feliciter cuncta abſolveret: nam & domi & foris frequentiffimas juxta & doctiffimas conciones habebat, confeſſiones non modò ad Tempa Collegiaque, in quibus morabatur, adventantium excipere juncundum ſibi erat & familiare, verùm etiam languentium, queis opem ferre in delicijs ducbat, quoſque in Valerudinarijs inviſebat ac ſolabatur.

340 His, reſponſa adjiciebat conſultus de rebus graviffimis,

cèu Oraculum undique requiſitus, atque in primis à Fidei Quæſtoribus, qui eo uſi fuere ſupra triginta annis Cenſore, ipſis cæterisque ornatiſſimis ejuſdem Conſistorij Miniſtris probatiſſimo. Tanta ſiquidem ejus erat apud Sapientes quoſque viros exiſtimatio, ut muneris Socij conſultandi gratia convenientes & diſquirendi apud Sacrum Tribunal, audire illum in primis vellent. compendij ergo, quòd unus ille omnia affluentiffimâ doctrinâ copiâ, quæ optari in re poſſet, exhaurire ſoleret. Supremum quoque S. Inquiſitionis Conſilium Hiſpanum tanti eum merito fecit, ut degentem Mexici, in arduo equidem puncto conſulendum duxerit, & verò etiam in ejuſdem ſententiam reſpondentis abierit. Prudentes ſanè viri & doctiffimi in ea fuere exiſtimatione, ut ſi eo tempore Concilium Generale à Romano Pontifice indiceret, digniſſimus ille eſſet qui primarios inter Theologos compareret, Eccleſiæ Dei admodum profuturus.

341 Scilicet tantâ prædixes erat eruditione cum ſacra, tum prophanâ, ut niſi Proceribus in litteraria Republica eruditiſſimis, qui Phenice, ut eſt in proverbio, rariores ſunt, comparari hæud poſſet: raro enim conjungi in uno ſolent homine dotes eximiæ, queis illum D. O. M. ad ſtuporem uſque locupletavit: facili in primis adeò felicique & tenace memo-

riâ, ſemel ut lectum librum, perinde quaſi ære incifum perpetuo teneret, mirareturque ſubinde eos qui ſecundò ejuſdem lectioni voluminis operam darent: quæ recens in lucem prodiffent ſcripta diligenter quærebat legebatque à capite ad calcem, tum verò quid in eis novi inveniffet Socijs indicabat, reliqua penitentem & talem Authorem reperiri jam pridem: nec ſententias duntaxat librorum, ſed folia etiâ & paginas, ſub quibus ille continebantur, promptè indicabat, ut experti ſunt pluries qui cum eo agebant, fidemque facit qui ejus conſcripfit vitam accuratiſſimus P. Oviedo. Hinc cœcuenti in extremis annis, & per integrum morti proximum luminibus penitus capto, integrum tamen erat conciones multis & longis Patrum teſtimonijs referatas Amanuenſi dictare, dicereque è ſuperiori loco, anguſtijs nunquam temporis impedito, ſocij que auxilio libros, quos è re petebat, & quorum indigebat oportuna argumento ſuo loca, afferentis: hujus itidem miniſterio pridie legentis, Miſſam quamlibet recitabat citra prolapſionem exactè, longèque facilius currentis diei Officium Eccleſiaſticum perſolvebat, Breviarium, quâ late patet, omne memoriâ tenens. Huic par nactus ingenium acutiſſimum & promptiſſimum, judiciumque præſtans & acce, aſſiduitatem & propenſionem ad lit-

teras incredibilem junxit, ut ne momentum quidem temporis præterlabi pateretur, quin aut divinis, aut quæ ijs concernunt rebus, aut lectioni scriptioniq̄ daret, atque adeo animatam ageret Bibliothecam, ne dum humaniorum litterarum & Philosophiæ Theologiæque Scholasticæ, sed etiam Positivæ & Moralis, in qua quidem parte falsus ipse est, nunquam audivisse Scripserem esse ullum, quin hæc illaque conquisitum comparasset, ac totum legisset. Quod autem persuasum haberet, Theologum, consummarus ut sit, oportere juris esse valde peritum, huic se vastissimæ Facultati excolendæ dedicasse impensæ, eo quidem profectu, ut vel ejusdem Professores doctissimi, Patronique causarum exercitatissimi illum consulerent in difficilioribus Fori punctis, mirati semper hominis etiam in extraneâ Scientiâ copiam, & mirabilem cogitandi ac loquendi feracitatem & proprietatem. Nec Historiam pretermisit & Criticam, facili quidem negotio familiarem homini in tantâ memoriæ felicitate, lectionis assiduitate, & maturitate Judicij, ut propterea calamum nonnumquam hinc admovent, interque à se edita extant quoque Historica Critica sanè pulcherrima, quæ suis infra sedibus collocabimus.

342 Tot porro deditum ministerijs, nec dum Scholarum absolutum oneribus, quæ Magistri

ferunt studiorumque Præfectus, præfecere Superiores Insigni admodum Sodalitio, quod à conceptâ citra labem Virgine Deiparente Purissimâ nomen habet, nuperque operâ Venerabilis Patris Petri Joannis Castini in eodem Collegio Maximo conditum fuerat. Viget quidem illud & florēt etiamnum centenariō antiquius, tantâ undique gloriâ conspicuum, illustriori ut nulli concedat, æquetque primariâ ex numeris quæ toto Orbe regit clarissima JESU Societatis Familiæ Ecclesiasticis unâ ac prophanis coalescentibus, clarioribus ex utroq̄ ordine illuc confluentibus, scilicet Metropolitanæ Ecclesiæ Canonici, Universitatis alumnis, Doctoribus Antecessoribusque, & è Clero plurimis pietate & doctrina conspicuis, nec semel ex Ordinibus Regularibus viris præclaris, Auditoribus Regijs, Patronis causarum, ac multis Curia administris, Equitibus, alijs que multis, nullo tamen qui non ex honesta domo prodierit, atque hispano satus sanguine exersque deturpantis famam macula fuerit; demum, ipsis quandoque Mexicis Pro-Regibus.

343 Jecerat quidem hujusce fundamenta Congregationis piissimus P. Castini, supraque vicennium eam fovit egregio, quo astuabat, zelo Dei gloriæ salutisque animarum, atque ut ipsam servaret promoveretque & illustriorem redderet longius No-

ster,

ster, is ut in ejus decumbentis locum sufficeretur auctor fuit, demortuæque partes ut impleret Familiæ Rectorum imperio. Mirum profectò est, qua ipse alacritate munus arripuerit, qua totos triginta duos annos constantiâ tenuerit, & quantâ Sodalitij gloriâ & utilitate in spiritualibus temporalibusque illi præfuerit. Quod enim Sodales convenirent pro institutis exercitijs agendis in Sacellum vetustate farificens, sepeliendis defunctis in Collegio Patribus destinatum, & cum alijs incommodum nominimus, tum etiam angustum, nec tot capiendis vitis aptum; Noster augustissimū plane aggressus est aliud à fundamentis, Dei in nixu providentiæ, qua sibi propitiâ biennio illud absolvit tam amplum quidem, ornatum, & pulchrum, ut templo par dixeris haud ignobili, quinquaginta mille argenteis uncialibus demum expensis, cum tamen quinquaginta duntaxat, ex divendito talari palio sibi donato, pro auspiciando magnifico opere in propriū habuerit. Altaria præterea, picturas, sacra vasa, lampades, multaque his affinia ex argento & auro conflata, vestimenta secundum ecclesiasticum morem multa & pretiosa, cunctamque suppellectilem pro divinis mysterijs cōficiendis insigni pompâ, plurimò are adjiçienda curavit. Adhæc contiguum Sacello cubiculum ita scitè disposuit, ut & Patrem Con-

ppp

gregationis Præfectum commode caperet, & asservandis mobilibus præsto inde deducendis in usum inserviret: Bibliothecam itidem satis instructam condidit, ne Collegij communem Sodalitij Rector pro tempore, hujus quidem impendio, cogere quod cotidie repetere, cum pro disponendis concionibus, tum etiam pro studijs alijs ordinarijs aut occurrentibus.

344 Potiores tamen curas suas instruendis in spiritu Sodalibus posuit, ad quos semel in hebdomada concurrentes è suggestu dicebat sapientissimè juxta ac piissimè, id unum præ oculis semper habens, ut à virijs quam longissimè dislitos auditores suos perpetuò servaret, & Christianis deditos exercendos virtutibus alacriores ferventiores que faceret: in quem itidem finem plerosque excipiebat in conclave venientes, privata monita & responsa publicis adjiçiens exhortationibus. In Valecudinaria & Carceres, statutis diebus, suis præibat, à quibus subsidia pro juvandis miseris illis sic postulabat, multi ut sua sponte illa suppeditarent, conditos domi cibos secum deferrent, ac multis charitatis officijs illos complecterentur, exemplo æque ac verbis omnes ad isthæc peragenda prævalide urgens. Et quamvis nullum ex his quæ sunt Mexici Xenodochijs præteriret, quin, ut mox diximus, visitaret; frequentius tamen, scilicet

licet

licet ter aut bis ut minimum singulis mensibus domum pro tenendis amentibus destinatum, quam à S. Hippolyto dicimus, atque ab eisdem nominis Religiosis de Charitate regitur, cum Sodalibus adibat, quam sibi ij provinciam strenue, haud minus quam ante memoratas, eximia hætenus charitate subire neutiquam destitit. Nec his ille contentus, perpetuos quasivit obtinuitque redditus, ut jentaculum cœnaque mente captis per dies singulos administraretur. Quanta porrò hæc ipsè pietate & misericordiâ moliretur & ageret, difficile est dictu, cum ad exactam perfectionis normam omnia dirigeret, ad quam pariter ut Sodalès reduceret, minimè irritò conatu gestiebat.

345 Sanè, tanti Sodalitium sibi à Deo commissum faciebat, Deiparentemq, cujus cohonestatur titulo, deperibat amore, divelli ab ipso nunquam ut passus fuerit, quamquam & Rectoris Maximi Collegij munus obierit, & ipsam Novæ Hispaniæ Provinciam suam rexerit, Congregationi intentus perinde ac si nil præterea cogitandum haberet. Multa quidem menteolvebat, atque irrequieto semper motu varia curabar, tam illa inter se dissita quam quæ maximè, nihil tamen cum haberet antiquius quam omnia in Dei gloriam & animarum salutem, suæque in primis perfectionem eximiam re-

ferre, sanctè singula peragebat, inque cunctis Deum cogitabat.

346 Theologicas indefessè colebat virtutes, moralibus insimul cunctis exercendis intentus, deque augenda in dies christiana perfectione sollicitus, ad quam avidius prosequendam singulis annis per decem dies aut octo secedens, Exercitijs spiritualibus vacans, inflammabat se, nec segnius quotidianis & longis meditationibus perurgebat. Fidem frequentissimâ Dei, quem præ oculis semper habebat, cogitatione ac reverentiâ exultam auctam que recreabat, cui igniculos breviusculis orationibus adjiciebat. Spe verò pollens egregiâ, nihil non moliebatur arduum deducebatque ad finem, Deo ipsius votis obscurante: & hac quidem arte, paupertati, quam voverat, summopere addictus, quatuor in Dei honorem Tempa construxit, ampla scilicet & pulcherrima. Nam & Sacellum Purissimæ nomine clarum, quod diximus, Templo haud inferius à fundamentis condidit, gravissimis difficultatibus superatis; & Basilicam S. Gregorij, Collegij Societatis JESU Mexici destinati Patribus Indorum vacaturis doctrinæ, similiter extruxit; & Santandreas Aedes tyronum institutioni ejusdem familiæ non ignobiles certè instituit; & à S. Laurentio nominatum Templum erexit pro Monialibus quæ ab ipso dicuntur, jam pridem cõ agentibus,

AN
bus, quòd antiquitate & angustia pristinum laboraret: adhæc aliud etiam pro sacris Virginitibus à Beatissimâ Deiparente Vallis venariæ dictis, sin minus integrum, se majorè tamen partem ipsi in acceptis refert, cujus interventu multa argenteorum millia ejus destinata fuisse fabricationi. Alios enim inter pietate juxta opibusque florentes Mexicanos, quibus volupe erat confilio manuque Nostri erogare pecunias, eminuere viri Clarissimi D. Joannes de Echavarría Equestris Ordinis S. Jacobi, qui litteras in juventute coluerat, Consiliariumque Universitatis nostræ egerat, & D. Andreas de Carbajal & Tapia, quorum præter hæc enarrata, extant monumenta Religionis amplissima, à quicisque delectus Noster egregijs ut intenderet machinis, nullum ipse non movit lapidem, politicissimæ ut evaderent moles, & omnibus numeris absolutæ.

347 His similibusque Patronis adjutus, inexplebili adversus Proximos deditus charitati, pauperibus per hebdomadas multis subveniebat, in primis feminis egestate periclitantibus facileque lapsuris, ijs etiam qui erubelescerent mendicare, quòd nobili sanguine sati quondamque abundassent divitijs: carceratis hominibus, quibus ut Collegij Patres Mexicani stipem ferre possent haud rarò, redditus consignavit perpetuos: multis etiam

sacris Virginitibus alijsque egenitibus, adeò ut supputatione ad quinquenium factâ, septem uncia tum argenteorum millia minutatim erogasse fuerit inventus, neque facile ea putari valeant numeris, quæ in largiores eleemosynas posuit, vel in dotandis puellis religiosam in Monasterijs vitam acturis, vel in similibus. Et quamvis ab eis, quos superius nominavimus, alijsque divitibus viris nullo ipse negotio pecunias in hos impendendas usus acciperet, multoties tamen egregio cas mendicabat rubore, repulsam passus atque convitia, quæ deterebatur minimè quominus insisteret sublevaturus proximorum miseriam, Deique voluntati consulturus & gloria.

348 Hinc suam potissimum operam collocabat in spiritali subsidio, confessiones quotidie plures excipiens domi, forisque vocatus ab ægris, maxima etiam sui defatigatione, adeò ut in ultimâ ætate septuagenariâ longè majore, quo tempore lues Urbem invaserat, captus licet jam esset luminibus, hinc inde discurrere socij juvamine non vereretur demississimos inter imbres, per que lutulenta loca cespitans, Deo tamen favente, prorsus incolumis. Sanctimonialibus nullis non curabat officijs, ipsas ut acriores in statu suo redderet, Deo que egregiâ pietate famularentur: frequentissimas spiritique redundantes conciones ad illas dicebat:

scriptis etiam libris hortabatur, viamque perfectionis monstrabat: aderat confessionibus audiendis, dirigendisque in cælum ipsis, quibus inter effloruit magnum nomen Joanna Agnes à Cruce ad S. Hieronymi, quæ eo duce religiosam vitam fuit amplexata, studiisque deinceps, ut suo scripturi sumus loco, ad stuporem usque sapientum insignis, ad extremum eis se abdicans omnibus, atque uni vacans Deo, non ram currere in arduo Perfectionis itinere, quam volare Nostro visa est.

349 Atque his erga Proximos dilectionis officijs, qua in Deum exæstuebat, mirabilem charitatem intentius fovēbat, Dei in omnibus gloriam procurans, cui inservire diligentissimè satagebat. Nec mirum tantis ipse amoris divini flammis corripere- tur, quas & quotidianis meditationibus, & frequentissimis pre- cationibus, & exactissimis confici- entia discutionibus, & reperitis in die religiosis ad SS. Eucha- ristia Sacramentum obsequijs, & plurimis pietatis exercitijs ve- getiores habebat & vivaciores. Quater & decies ad minus sin- gulis diebus proximum cubicu- lo suo Sacellum adibat, è supe- riori choro, latentem ut Christum sub panis speciebus veneraretur factâ oratione, coram quo flexis humi genibus multoties & Ho- ras Canonicas & Marianum Psal- terium, aliasque recitabat pias

preces. Ad Aras facere nunquam desistit nisi admodum gravi va- letudine præpeditus, adeo ut viam quæ ducit Mexicanè Goatemala conficiens, recentis non mi- nus leucis constantem, ne uno quidem die à sacrificando absti- nuerit, egregiâ defatigatione lo- cum procurans, in vastâ illâ so- litudine montibusque inaccessis, dicatum sacris hisque peragen- dis idoneum. Ipsâ itidem ductus religione multis Mexici annis ad SS. AA. Petri & Pauli Eccle- siastica celebravit Officia feria sexta in Parasceve & Sabbato Sancto, ne istis quidem diebus Communione Jesu-Christi Cor- poris orbaretur: atque ut in ejus se laudes Sacramentum instituen- tis & amores effunderet, Feria quinta in Cœna Domini concio- nem, quæ inter Missarum habe- tur solennia, annuentibus Su- perioribus, sibi arrogaverat. Fre- quentem communicandi usum, ea qua par est reverentia, pro- movit maximè, quam in rem, cum alios Tractatus emisit, tum etiam doctissimum Librum pro Innocen- tij XI. Decreto ea de re exponen- do. Tragediam verò patientis JE- SU, cum multis per annum me- ditationibus secum animo repu- tarat & volveret, tum potissi- mum tempore Quadragesimæ, quo Sodalibus suis sic eam pa- lam proponebat concionibus, ut interim à gemitibus & lachrymis nullus ipse temperare poruerit, quas uberiores longè fundebat ea die

die quæ recolenda Servatoris morti destinata est in majore hebdomadâ, & per tres solen- nissimè unâ ac funestissimè ho- ras ejus in Sacello Purissimæ me- moria fit.

350 Deiparenti Sanctissimæ jam inde à primis annis deditus, ad extremum usque vitæ famulatus est demissimè, ceu Matri suæ ac Dominæ, quam nullis non co- lere officijs studuit, atque ut si- militer à Sodalibus suis habere- tur, & ab his quibuscum agebat omnibus, semper conatus est. Lon- giores ne simus, alijs prætermis- sis pietatis in Beatissimam Virgi- nem documentis, argumento sit ejusdem amoris, integrum quod recitabat quotidie Psalterium Virgineum, hoc est, quindecim decades Salutationum Angelica- rum, quas Rosarium dicimus, quodque ter in die repetebat eo tempore, quo, casus luminis, le- ctioni vacare & studio librorum prohibebatur: hinc etiam prima quoque mensis Dominica die Ec- clesiam adibat Patrum Prædica- torum, Supplicationem comita- turus, quæ ab ipsis & Rosarij Confratribus instituitur. Cœlites egregio profecutus amore, ijs ad- dictus se dederat, quos Deipa- renti noverat conjunctiores: SS. videlicet JOSEPHO, JOACHIMO, ET ANNÆ, atque hujus Vitam admodum crudite conscriptam à se, justo in quarto volumine edi- dit, id hoc Opere intendens, quod multis conabatur sermonibus,

pietatem nimirum adversus sa- cram Familiam excolere, populos que docere. Parentem suum Ig- natium eximio religionis sensu venerabatur, cæterosque Fami- liæ suæ Divos, quibus & S. Te- resiam à Jesu, Laurentium Mar- tyrem, egregium Ecclesiæ Do- ctorem Augustinum, S. Blasium, Apolloniam V. Divum Michae- lem Angelorum Coryphæum, alios que sociabat, nec exiguis obse- quijs colebat. Demum, in Ani- mas piacularibus flammis addictas egregiè misericors, multis casu juvabat suffragijs, quibus ut à Fidelibus etiam magis levaren- tur & magis, Librum ejus argu- menti proculsit eruditione per- æque redundantè atque pietate.

351 Mortificationi deditus ab eo potissimum die, quo se in Societatem recepit, totos quin- quaginta octo annos constantis- simè eam tenuit: ter quater ve in hebdomada flagellis se cruen- tare solenne habuit, pluriesque insuper, scilicet in pervigilijs Fe- storum, quos ferventiori religio- ne excolebat, qua etiam in tricen- nio usus est corporis castigatio- ne, quousque Rectores Colle- gij obstitere, benemeriti ac gra- vari annis & arumnis viri cu- ram, ut par erat, habentes. Nec minus frequens ipsi fuit usus cili- cij, quo, vel ipso teste Antonio, dis- cruciabat se nimis, quod hinc in- de motus pro ijs quæ continuo ge- rebat ministerijs domi & foris, altius multo & acerbius cuspidat

ra corpori tela hærent. Multoties jejunabat solo pane contentus & aquâ, jejuniisque formam servabat etiam cum, valetudine coactus ægrâ, carnibus vesceretur, imò quotidianum dici jejunium ejus poterat, parcissimo victu assueti, vixque non semper recusantis id ferculum, quod pro concionantibus, ea qua dicunt die, condi sapidius in Societate solet. Multo impensius se dedit animi mortificationi, pro fuimet victoriâ strenuè & continuo decertans, vim sibi inferens quotidianam: nam temperiem sortitus biliosam, & egregiè vivacem animum, multas faciliè occasiones iræ & similibus offendere erat, in tanta præcipuè cum diversis hominibus consuetudine, quibus cum pro muneribus suis agebat; ut tamen sibi temperare studuerat, mirum in modum naturæ impetus retardabat, & ne quidem prodeire se, insigni quidem conatu & merito, permittebat.

352 Hinc insignis erat illa, qua fruebatur, adversus conviciantes modestia & misericordia, tanta quidem, ut publicè jactatas in ipsum audientem injurias non modò patientissimè tulerit, sed verò etiam pro maledicente intercesserit ita validè, ut nulla demù mulctatus pœna fuerit, cui gravissimam Prælati decreverat. Humilitatem sic habuit charam, ut in tantâ doctrinæ, virtutum, & laudum, copiâ, sibi admodum

vilesceret, proditore Judâ deterior se existimaret, aliorum sensa, per inde quasi ignarus, in arduis requireret (quibus spontè limatissima subjiciebat Scripta sua) invitus elogia honoresque sibi præstitos pateretur, ageretque multis, ut nihili eum homines aggregarent. Hinc cum Bibliothecam evolvens Scriptorum Societatis JESU, in hæc sibi alia inter ab Authore data incidisset elogia: *Pater Antonius Nuñez de Miranda, Natione Mexicanus, virtute ac litteris insignis*, cohibere se non potuit, quin ea statim dederet, quorum loco sufficit ista: *Pater Antonius Nuñez, frater natu major dementium ad S. Hippolyti* (hoc enim nota est titulo Mexici destinata pro mente captis domus) Paupertatis egregius cultor habitu eam referebat semper atrito, omnibusq; indumentis, quibus delectabatur veteribus, multis que commissuris confarcinatis: nec adduci poterat novis ut uteretur, nisi Superiorum mandato; quorum expressam, & quæ usum præcederet omnem in re qualibet paupertatem concernente, licentiam, exactissimam requirebat.

353 Certè, egestatem in delicijs habuit perpetuò, & postquâ decem centena millia & amplius uncialium argenteorum in pios secundum Dominorum voluntatem usus expenderat, testatus est Confessario suo in postremâ generali exomologesi, ne minimo qui-

quidem scrupulo vexari vel quadrantis in suum unquam usum accepti. Dicere autem solebat, castitati fovendâ paupertatem maximo perè deservire, ut, contra, luxum vestium & aliorum, impudicitia, ut propterea animi corporisque munditiam eximie coluerit, tanto paupertati devotus studio, cui cæterarum officia virtutum adjecit, omnesque conatus & vires. Modestiam fuit semper insigni, à colloquijs femininarum abhorrens, ni quæ necessaria forent & breviter, cavens que ne oculos in ipsas intenderet, ac nulli parcens diligentia & labori, ut suo se & aliorum tactui subduceret & asperet; verbis, etiam cum opus erat de veneris ea facere, parcissimus, paucis negotia & consultata Matrimonij atque id genus alia concludens, quamvis cætera diffundi solet in responsis suis, pro eximia qua pollebat eruditione eloquentiaque.

354 Postremo neutiquam in loco obedientiam habuisse, imò præ reliquis coluisse virtutibus ad senectam usque visus est, perinde quasi tyrocinium nondum egressus, Superioribus semper obtemperans, dura licet juvenibus & admodum ardua, itinera scilicet difficillima, plena laboris opera, muniaque, ut videbatur, dedecentia, quin misereret unquam, & vel, Deo sic permitente, graviter objurgatus ac sine causa, quòd ipsum in Super-

rioribus coleret Deum, à cujus voluntate vel in minimo deflectere duxerat religioni, atque ea de causa nec jota unum, nec unum apicem ex præscriptis à Societatis Regulis præteribat. Tot tantisque cumulatam virtutibus, donis itidem alijs Deus exornavit, quæ decori esse solent egregiè Sanctis: Prophetiæ lumine futura ut non raro præfugiret ac cerneret, abdita humani cordis rimaretur, intuereturque arcana, & loco posita remotissimo haberet ob oculos: peculiaribus addictas cruciatibus animas interdum videret audiretque, atque à mutata facie Imaginis Purissimæ Deiparentis, Sodalitij sui tutelaris, portenta sæpius auspicaretur verereturque insignia.

355 Ætate quidem gravis, nempe septem annis septuagenariò major, continuisque attritus laboribus, ac malâ subinde valetudine afflictus, cæcutierat jam diu, suffusionibusque laboraverat, queis ut Ophthalmicus mederetur, Prælati, quorum Noster nutibus & signis parebat, jussurunt, optato sane postliminio restituti luminis oculorum, sed verò etiam infaultissimo cætera eventu, quòd pleuritidem læthalem sit passus. Exhorruerat multis retro annis incertam mortis horam recogitans, singulis que præstolarus ipsam diebus ac noctibus, nam priusquam iret cubicum, sacrâ se expiabat Confessio-